

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE/A D'EDUCACIÓ INFANTIL

**L'aprenentatge cooperatiu com a
estratègia per al desenvolupament
de competències socials i
acadèmiques en l'educació infantil**

Laura Martí Meliá

Tomás Segarra Arnau

Història de l'educació

2022-2023

ÍNDIX

RESUM	3
1. MARC TEÒRIC	4
1.1. Introducció	4
1.2. Fonaments de l'aprenentatge cooperatiu	4
1.3. Estratègies i activitats de l'aprenentatge cooperatiu	5
1.4. Metodologia de la investigació	5
1.5. Hipòtesi i objectius del TFG	6
2. METODOLOGIA	8
2.1 El procés d'Investigació-Acció	8
2.2 Disseny de la Investigació-Acció	10
2.2.1 Identificació del problema	10
2.2.2 Planificació	10
2.2.3 Implementació	12
3. RESULTATS	14
4. CONCLUSIONS	16
5. AVALUACIÓ	18
6. BIBLIOGRAFIA	19

Resum

Aquest Treball de Fi de Grau té com a objectiu implementar l'aprenentatge cooperatiu en un aula de 3 anys d'educació infantil utilitzant un enfocament d'Investigació-Acció. L'aprenentatge cooperatiu és un enfocament pedagògic que fomenta la col·laboració i el treball en equip entre els infants, promovent el desenvolupament social i emocional, així com el seu aprenentatge acadèmic.

En aquest estudi, es realitza una Investigació-Acció en la qual s'assumeix el paper de professora en l'aula de 3 anys. El procés consta de diverses etapes, incloent la planificació, implementació, observació i reflexió sobre la pràctica pedagògica, així com la realització d'ajustos i millores contínues basades en les dades recopilades.

El marc teòric del TFG sosté la importància de l'aprenentatge cooperatiu en l'educació infantil, destacant els seus beneficis en el desenvolupament socioemocional dels infants i en la seua adquisició de coneixements i habilitats. A més, es revisa la literatura existent sobre l'aprenentatge cooperatiu en aquesta etapa educativa per justificar la necessitat d'aquesta investigació.

L'aplicació pràctica de l'aprenentatge cooperatiu es duu a terme mitjançant la implementació de diverses activitats i estratègies en l'aula de 3 anys. Aquests inclouen treballs en petits grups, tasques col·laboratives, resolució de problemes conjunta i intercanvi d'idees i opinions entre els infants. Es recopilen dades a través d'observacions sistemàtiques i registres d'observació per avaluar l'efectivitat de la implementació.

La Investigació-Acció permet un procés de reflexió contínua sobre les pràctiques pedagògiques i l'adaptació de l'aprenentatge cooperatiu a les necessitats i característiques dels infants de 3 anys. Això proporciona informació valuosa per a la presa de decisions i per a la millora de les pràctiques educatives en futurs contextos d'aprenentatge cooperatiu en educació infantil.

Mitjançant aquest TFG, es busca contribuir al coneixement sobre l'aprenentatge cooperatiu en les primeres etapes educatives i proporcionar recomanacions pràctiques per als professionals de l'educació interessats en implementar aquest enfocament en aules de 3 anys d'educació infantil.

Paraules clau: Aprenentatge, cooperatiu, social, millora, competències, estratègia, investigació

1. Marc teòric

1.1 Introducció

En aquest Treball de Fi de Grau (TFG), es pretén investigar l'aprenentatge cooperatiu a través d'un procés d'Investigació-Acció com a enfocament pedagògic en l'educació infantil, en aquest cas a una aula de 3 anys. L'aprenentatge cooperatiu s'ha convertit en un tema d'interès creixent en l'àmbit de l'educació. Com deia Gillies (2016) l'aprenentatge cooperatiu fomenta la interacció i la comunicació entre els infants, creant un entorn propici per al desenvolupament de les seues habilitats socials. A aquesta etapa educativa, i més començant en 3 anys, és fonamental per al desenvolupament integral dels infants, incloent les seues habilitats socials i emocionals i la capacitat de treballar en equip.

1.2 Fonaments de l'aprenentatge cooperatiu

“L'aprenentatge cooperatiu és un enfocament pedagògic que promou la col·laboració entre els estudiants i fomenta el desenvolupament de habilitats socials i emocionals” Johnson et al. (2013). L'aprenentatge cooperatiu pot ser una eina efectiva per a fomentar la interacció, la col·laboració i l'aprenentatge actiu en aquesta franja d'edat i la implementació d'aquest és d'una gran importància, ja que ofereix una oportunitat única per a fomentar aquest desenvolupament del que es parla. L'aprenentatge cooperatiu pot proporcionar un marc pedagògic adequat per a promoure aquestes competències.

S'ha demostrat que l'aprenentatge cooperatiu té diversos beneficis en l'educació infantil. Diversos estudis (Johnson & Johnson, 1989; Johnson & Johnson, 2009; Perihan Dinç Artut, 2009; Slavin, 1995; Kagan, 1992) han mostrat que aquest enfocament pedagògic millora les habilitats socials i emocionals dels infants, així com les relacions interpersonals i la participació activa en tasques, promovent la seua autonomia, i els ajuda a adquirir coneixements i competències clau. A més, s'ha observat que els infants que participen en activitats cooperatives mostren una major motivació, autoestima i implicació en el procés d'aprenentatge, millorant el seu rendiment acadèmic. "L'ús de l'aprenentatge cooperatiu en educació infantil ha demostrat promoure la participació activa dels infants i millorar la seua motivació i autoestima" Aronson et al. (1978)

1.3 Estratègies i activitats de l'aprenentatge cooperatiu

L'aprenentatge cooperatiu és una metodologia educativa que promou la interacció i la col·laboració entre els estudiants per tal de facilitar un aprenentatge actiu, significatiu i enriquidor. En aquesta forma d'aprenentatge, els estudiants treballen junts en grups petits, fomentant la interdependència positiva i la responsabilitat compartida en l'assoliment dels objectius d'aprenentatge.

Segons Cohen (1994) la implementació de l'aprenentatge cooperatiu en l'educació infantil pot millorar les relacions entre els infants, fomentar l'empatia i el respecte mutu, i crear un clima d'aprenentatge positiu recolzat també per Slavin (1995) nomenant que la implementació de l'aprenentatge cooperatiu en l'educació infantil contribueix al desenvolupament socioemocional dels infants i pot millorar els seus resultats acadèmics.

Així doncs, a través de l'aprenentatge cooperatiu, els estudiants s'ajuden mútuament per comprendre conceptes, resoldre problemes i construir coneixement de manera col·lectiva. Això implica la compartició d'idees, la discussió activa, la negociació i la reflexió conjunta.

Segons Fontana, Olivé i Benejam (2014), es proposa estructurar la classe de manera que el mestre no siga l'únic que ensenya, sinó que també els alumnes, en petits equips de treball cooperatiu, siguen capaços d'ensenyar-se mútuament, de cooperar i ajudar-se en el moment d'aprendre.

L'aprenentatge cooperatiu pot incloure diverses estratègies com ara el treball en equips, els projectes col·laboratius, les activitats de tutoria entre iguals i les tasques grupals. També ho comentava Kagan (1994) amb el fet de que la col·laboració entre els infants en tasques de grup estimula el pensament crític, la comunicació i l'aprenentatge actiu.

1.4 Metodologia de la investigació

A aquest TFG s'exploren els fonaments teòrics que sustenten aquesta metodologia, com ara la teoria sociocultural de Vygotsky, la teoria de la interdependència positiva i el paper del professor com a facilitador.

La teoria sociocultural parla de la importància del context social i cultural en el desenvolupament cognitiu de l'individu. Aquesta teoria sosté que els processos mentals superiors, com el pensament abstracte i la resolució de problemes complexos, sorgeixen a partir de les interaccions socials i les influències culturals.

La teoria de la interdependència positiva es refereix a la idea que els membres d'un grup o equip treballen de manera col·laborativa i es beneficien mútuament de les seues contribucions individuals. En la interdependència positiva, es reconeix que els èxits i els avenços d'un individu són compartits i ajuden a l'èxit general del grup.

A més, el paper del professor com a facilitador és fonamental en l'aprenentatge cooperatiu. Aquest enfocament pedagògic considera al professor com un guia i un recurs per als estudiants, en lloc de ser l'única font d'autoritat i coneixement a l'aula.

Segons Vygotsky (1978), l'aprenentatge és un procés social que es produeix a través de la interacció i la col·laboració amb altres individus. Vygotsky va destacar la importància de l'aprenentatge cooperatiu en el desenvolupament de les habilitats cognitives dels estudiants. Segons el seu punt de vista, l'aprenentatge és més efectiu quan els estudiants treballen junts per aconseguir objectius comuns i es donen suport mútuament en el procés d'aprenentatge. Es busca aprofundir en l'aplicació de l'aprenentatge cooperatiu en un aula de 3 anys. Es pretén analitzar el seu impacte en el desenvolupament social, emocional i cognitiu dels infants i contribuir al camp de l'educació infantil, proporcionant coneixements pràctics i una evidència empírica sobre la implementació de l'aprenentatge cooperatiu en un aula de 3 anys.

A més, es volen identificar les estratègies i activitats més adequades per a implementar aquest enfocament pedagògic en aquesta etapa educativa. A través de la recopilació de dades empíriques i l'avaluació dels resultats, s'intentarà generar noves aportacions a la literatura existent i proporcionar eines pràctiques als educadors.

Les aportacions d'aquest treball poden contribuir a la millora de les pràctiques docents i a la promoció d'un aprenentatge més significatiu i inclusiu.

1.5 Hipòtesi i objectius del TFG

La hipòtesi d'aquest treball sosté que la implementació de l'aprenentatge cooperatiu en un aula de 3 anys millorarà les habilitats socials, l'aprenentatge actiu i la motivació dels infants, tal i com recalquen Johnson & Johnson (2009): "L'aprenentatge cooperatiu fomenta l'aprenentatge entre iguals, permetent als infants aprendre uns dels altres i construir coneixement de manera col·lectiva". Es preveu que a través de la col·laboració i la interacció amb els seus iguals, els infants desenvoluparan un millor enteniment dels conceptes, milloraran les seues habilitats comunicatives i adquiriran competències per a resoldre problemes de manera conjunta.

Per tant, l'objectiu principal d'aquest TFG és investigar com la implementació de l'aprenentatge cooperatiu pot millorar l'experiència d'aprenentatge dels infants de 3 anys en un aula d'educació infantil. Així, es busca obtenir proves reals que puguin ajudar a informar i millorar les pràctiques educatives en aquest àmbit, a més de contribuir al coneixement teòric i empíric sobre aquesta metodologia i avaluar els efectes en el context de l'educació infantil, junt als beneficis de l'aprenentatge cooperatiu en aquest context específic. Mitjançant aquesta investigació, s'espera proporcionar una evidència empírica i recomanacions útils per a la pràctica educativa i fomentar un aprenentatge més participatiu i col·laboratiu a les aules.

Aquest treball té com a finalitat generar a l'alumnat una comprensió dels principals aspectes teòrics i metodològics de l'aprenentatge cooperatiu.

S'espera aconseguir els següents objectius específics:

1. Descriure les estratègies i recursos necessaris per a implementar l'aprenentatge cooperatiu en un aula de 3 anys.
2. Analitzar l'impacte de l'aprenentatge cooperatiu en el desenvolupament social i emocional dels infants.
3. Identificar les estratègies i activitats més adequades per a implementar l'aprenentatge cooperatiu en un aula de 3 anys.
4. Avaluar els resultats de la implementació de l'aprenentatge cooperatiu en l'aprenentatge dels infants i les seues habilitats socials.

2. Metodologia

2.1 El procés d'Investigació-Acció

Aquest TFG utilitza el procés d'Investigació-Acció per a la implementació de l'aprenentatge cooperatiu en un aula de 3 anys d'educació infantil. Aquest enfocament permet la participació activa del docent i la recopilació de dades en temps real per avaluar i millorar la pràctica pedagògica. Arias-Martínez, B., et al. (2021) expliquen que mitjançant els processos de Investigació-Acció s'obri la possibilitat de generar un coneixement que constitueixi un aportament al desenvolupament de la pedagogia, als professionals que estan directament implicats a les aules, trencant amb la dinàmica tradicional que redueix la investigació a experts que estudien l'educació des de fora.

Fases del procés d'Investigació-Acció:

1. Identificació del problema: En aquesta fase es realitza una anàlisi de les necessitats i desafiaments específics de l'aula de 3 anys. Es determina que l'aprenentatge cooperatiu pot ser una estratègia efectiva per millorar les habilitats socials i acadèmiques dels infants. Segons Juan Millera i Oliveras (2011), la millora per part de l'alumnat no es refereix únicament a l'aspecte acadèmic sinó que també potencia l'aprenentatge social i la creació de consciència de grup. (p. 3)
2. Planificació: Es dissenya un pla de treball detallat que inclou els objectius de la investigació, les activitats d'aprenentatge cooperatiu a implementar i els indicadors per avaluar-ne l'efectivitat. També es tenen en compte les necessitats i característiques dels infants. Alfageme (2003): És un context rellevant per a l'elaboració de les concepcions i pràctiques d'ensenyament i aprenentatge dels seus integrants, a partir de les tasques realitzades, les experiències i les interaccions viscudes.
3. Implementació: Es posen en pràctica les activitats d'aprenentatge cooperatiu d'acord amb el pla de treball establert. Es promou la col·laboració, la comunicació i la interacció entre els infants a través de tasques i jocs en grup.
4. Resultats: Es recullen dades rellevants durant el procés d'implementació, com ara observacions sistemàtiques, registres d'interaccions i mostres de treballs realitzats pels infants. Aquestes dades es revisen i analitzen per identificar patrons i resultats relacionats amb l'aprenentatge cooperatiu.

Les dades ajuden a avaluar l'impacte de l'aprenentatge cooperatiu i obtenir una comprensió més profunda dels efectes i beneficis d'aquest enfocament en l'aula de 3 anys.

5. **Conclusions:** A partir dels resultats de l'anàlisi, es realitza una reflexió sobre l'efectivitat de l'aprenentatge cooperatiu i es prenen decisions per a futurs ajustos i millores. Això inclou adaptar les activitats, afegir suports o recursos addicionals, i continuar amb el procés d'implementació.
6. **Avaluació:** Es realitza una avaluació final de l'impacte de l'aprenentatge cooperatiu en l'aula de 3 anys. Es comparen els resultats obtinguts amb els objectius establerts i es reflexiona sobre les lliçons apreses i les implicacions per a futures pràctiques pedagògiques.

Les tècniques i instruments utilitzats per tal de dur a terme aquest procés d'investigació han sigut:

L'observació sistemàtica: sent una observació participant per tal d'observar el propi alumnat i analitzar les dinàmiques d'interacció entre ells, mitjançant el registre anecdòtic. Tal i com diu Herrero (1997) res millor que aprendre a observar sistemàticament i analitzar i interpretar adequadament les dades obtingudes. L'observació del xiquet en el seu ambient natural i centre escolar.

Una entrevista a l'alumnat: tècnica utilitzada per obtenir informació de forma oral i personalitzada sobre successos viscuts i aspectes subjectius de l'alumnat en relació a la situació que s'està estudiant, en aquest cas l'aprenentatge cooperatiu.

Un registre anecdòtic: l'instrument utilitzat per a recopilar de manera escrita tot el que s'observa a l'aula i el guió de l'entrevista junt a les respostes de les pròpies preguntes. Tal i com comenta Soto (2014), és un formulari especialitzat d'observació incidental. És una descripció de la conducta i personalitat del xiquet en termes d'observacions freqüents breus i concretes del infant fetes i registrades pel professor.

2.2 Disseny de la Investigació-Acció

2.2.1. Identificació del problema

En l'observació inicial de l'aula de 3 anys, s'ha detectat que els infants tenen dificultats per treballar de forma col·laborativa i compartir les seues idees i materials amb els altres companys. Durant les activitats en grup, s'observa una falta de participació activa i interacció entre els infants, ja que solen preferir treballar de manera individual. Això pot limitar les seues oportunitats d'aprenentatge social i emocional, així com l'adquisició de les habilitats cooperatives necessàries per a la seua formació integral.

A més, s'observa que els infants tenen dificultats per resoldre conflictes entre ells de manera pacífica i constructiva. Sovint, recorren a l'agressivitat física per expressar les seues frustracions o desacords, la qual cosa interfereix en un clima positiu i respectuós dins de l'aula.

Per tant, aquesta observació inicial revela un problema significatiu en l'aula de 3 anys relacionat amb la falta de habilitats cooperatives i la gestió de conflictes entre els infants. Això justifica la necessitat d'implementar l'aprenentatge cooperatiu com a estratègia per fomentar la col·laboració, l'empatia, la comunicació i la resolució pacífica de conflictes en aquest grup d'edat. Mitjançant l'aprenentatge cooperatiu, es busca potenciar les habilitats socials i emocionals dels infants, així com millorar la convivència i el clima d'aula.

2.2.2. Planificació

Per tal de dur a terme aquest procés d'investigació, es proposen una sèrie d'activitats per veure com funciona:

- Aprenentatge cooperatiu
 - o Introduir jocs cooperatius i activitats en grup que fomenten la interacció i la col·laboració entre els infants.
 - o Proporcionar tasques que requereixen la participació de tots els membres del grup, on cada infant tinga un rol actiu i contribueixa amb les seues idees i aportacions.

- Organització dels grups de treball:
 - o Formar petits grups heterogenis per fomentar la interacció entre infants amb diferents habilitats i coneixements.
 - o Assegurar una rotació periòdica dels membres dels grups per promoure la diversitat d'interaccions i la creació de nous vincles.
- Guia i suport:
 - o Proporcionar instruccions clares i guiatge als infants sobre com treballar en equip, compartir materials i escoltar les opinions dels altres.
 - o Establir rols de lideratge rotatius dins dels grups per promoure la responsabilitat compartida i la participació equitativa.
- Recursos i materials:
 - o Disposar d'un conjunt de recursos i materials adequats per a les activitats d'aprenentatge cooperatiu, com ara jocs de taula, materials manipulatius i eines de comunicació.
- Calendari i seqüència d'activitats:
 - o Establir un calendari clar amb la programació i la seqüència de les activitats d'aprenentatge cooperatiu.
 - o Tenir en compte la progressió i l'adequació al desenvolupament dels infants per assegurar que les activitats siguin apropiades per a la seua edat i nivell de competència.
- Avaluació:
 - o Establir criteris i indicadors per avaluar l'eficàcia de l'aprenentatge cooperatiu, com ara l'augment de la participació, la millora de les habilitats socials i emocionals, i la reducció dels conflictes entre els infants.
 - o Utilitzar observacions sistemàtiques, un registre anecdòtic i mostres de treballs per recopilar dades rellevants i realitzar una avaluació periòdica del progrés i l'efectivitat de les activitats implementades.

2.2.3. Implementació

Una vegada planificat tot, s'ha d'implementar en l'aula per tal de veure els efectes que té. Durant aquesta implementació, s'ha de fomentar la comunicació entre els infants, animar-los a escoltar-se mútuament, valorar les seues aportacions i treballar en equip. S'ha de ser un guia i facilitar el procés, proporcionant suport i reforç positiu.

Com afirma Sangrà (2001), el docent deixa de ser mer transmissor de coneixements i passa a ser facilitador de l'aprenentatge que promou i orienta l'aprenentatge dels estudiants.

És important avaluar l'evolució dels infants en termes de participació, col·laboració i resolució de problemes per poder realitzar ajustos i adaptacions en les activitats segons les seues necessitats. Alguns exemples per a dur a terme aquesta implementació són:

Nom: Joc de construcció en equip		
Edat: 3 anys	Duració: 20 minuts	Nº participants: La classe
Objectiu: <ul style="list-style-type: none">● Fomentar la col·laboració i comunicació entre l'alumnat.		
Recursos materials: <ul style="list-style-type: none">● Construccions		
Desenvolupament: <p>Es forma un grup de 4 infants i se'ls proporciona un conjunt de blocs de construcció. Els infants han de treballar junts per construir una estructura utilitzant tots els blocs. Cada infant té un rol específic: un posa els blocs a l'estructura, un tria els colors dels blocs, un conta els blocs utilitzats i un registra les seues idees.</p>		
Espai: L'aula		
Metodologia: Aprenentatge cooperatiu		

Nom: Contacontes cooperatiu		
Edat: 3 anys	Duració: 15-20 minuts	Nº participants: La classe
Objectiu: <ul style="list-style-type: none"> ● Fomentar la participació activa de tots els infants i promoure la seua capacitat d'escoltar i expressar-se. 		
Recursos materials: <ul style="list-style-type: none"> ● Conte 		
Descripció: L'educador narra un conte i a mesura que avança la història, es demana als infants que aporten les seues idees, realitzen preguntes i facen comentaris relacionats amb la trama. Cada infant té l'oportunitat de compartir les seues reflexions i sentir-se escoltat pels altres membres del grup.		
Espai: L'aula		
Metodologia: Aprenentatge cooperatiu		

Nom: Joc de taula cooperatiu		
Edat: 3 anys	Duració: 30 minuts	Nº participants: La classe
Objectiu: <ul style="list-style-type: none"> ● Promoure la cooperació i la presa de decisions en grup. 		
Recursos materials: <ul style="list-style-type: none"> ● Joc de taula "El gran laberint" 		
Descripció: Es tria el joc de taula cooperatiu, com ara "El gran laberint", on els infants han de treballar col·laborativament per guiar una fitxa a través del laberint fins a arribar a la meta. Cada infant té un rol específic, com ara decidir la direcció a prendre o buscar camins alternatius. L'objectiu és aconseguir que tots els infants arriben a la meta junts.		
Espai: L'aula		
Metodologia: Aprenentatge cooperatiu		

3. Resultats

Els resultats aconseguits en aquesta Investigació-Acció venen determinats dels instruments emprats en ella.

Al principi, s'utilitza una avaluació diagnòstica, per establir el punt de partida i adaptar-se al nivell amb la intenció de planificar l'acció de manera més eficaç mitjançant l'observació sistemàtica.

Després per tal de fer una avaluació contínua sobre l'evolució de l'alumnat s'empra l'entrevista juntament al registre anecdòtic i notes de camp per deixar-ho tot assenyalat.

Durant l'observació directa, es registren les interaccions dels infants i es comprova que es comuniquen entre ells, es presten ajuda mútua i col·laboren en la tasca. S'observa que alguns infants mostren més facilitat per compartir i col·laborar, mentre que altres necessiten més suport per desenvolupar aquestes habilitats socials.

Mitjançant les tècniques i els instruments utilitzats per a realitzar aquesta investigació als infants, es recullen les seues impressions i experiències sobre l'aprenentatge cooperatiu al registre.

La majoria dels infants expressen que els agrada treballar en grup i ajudar-se els uns als altres. També esmenten que se senten més confiats i còmodes, millorant la comunicació entre ells.

Posteriorment es revisen els materials i treballs dels infants, com les construccions amb blocs de construcció. S'observa que els infants han millorat en la seua capacitat per treballar en grup, han après a compartir recursos i han adquirit una millor comprensió de les dinàmiques cooperatives.

Gràcies a aquesta recopilació de dades, s'observa que es compleixen els objectius exposats al principi sobre l'impacte social i emocional en la implementació de l'aprenentatge cooperatiu:

El 80% dels infants s'impliquen activament en les tasques d'aprenentatge cooperatiu, mentre que el 20% restant mostra una menor participació.

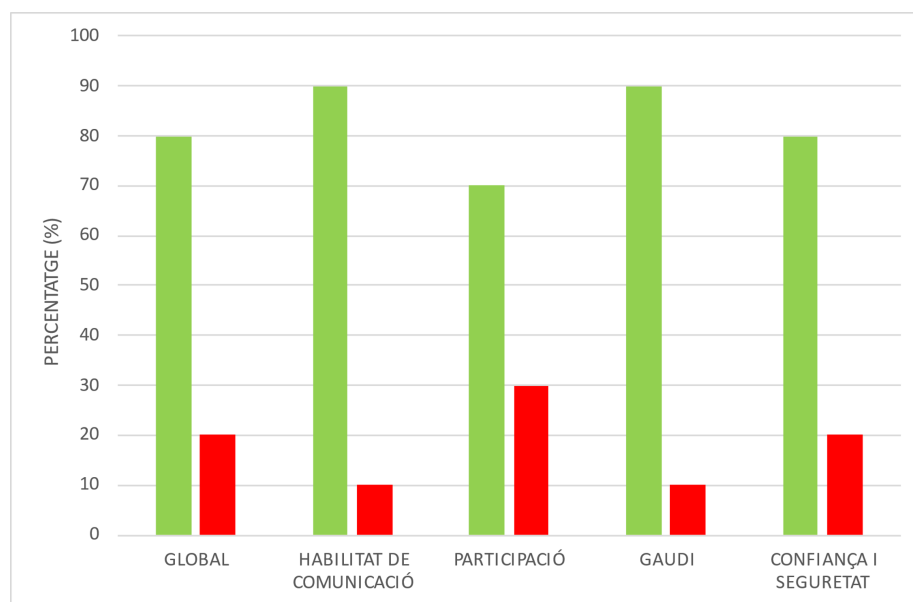
Es constata que els infants mostren habilitats de comunicació adequades, ja que el 90% d'ells es comuniquen amb els seus companys de grup per planificar i prendre decisions.

S'identifiquen alguns infants que presenten dificultats per col·laborar i seguir les instruccions del grup, amb un 10% que requereix suport addicional per desenvolupar aquestes habilitats.

A més, es quantifica la participació dels infants durant les activitats d'aprenentatge cooperatiu i es conclou que el 70% dels infants participen activament en la majoria de les tasques, mentre que el 30% restant mostra una participació més intermitent.

A partir de les respostes de les preguntes realitzades, es constata que el 90% dels infants gaudeixen treballant en grup i que consideren que és divertit ajudar-se els uns als altres.

Es detecta que el 80% dels infants expressen un sentiment de confiança i seguretat durant les activitats d'aprenentatge cooperatiu.

Il·lustració 1: Aspectes de l'aprenentatge cooperatiu 1

Font pròpia

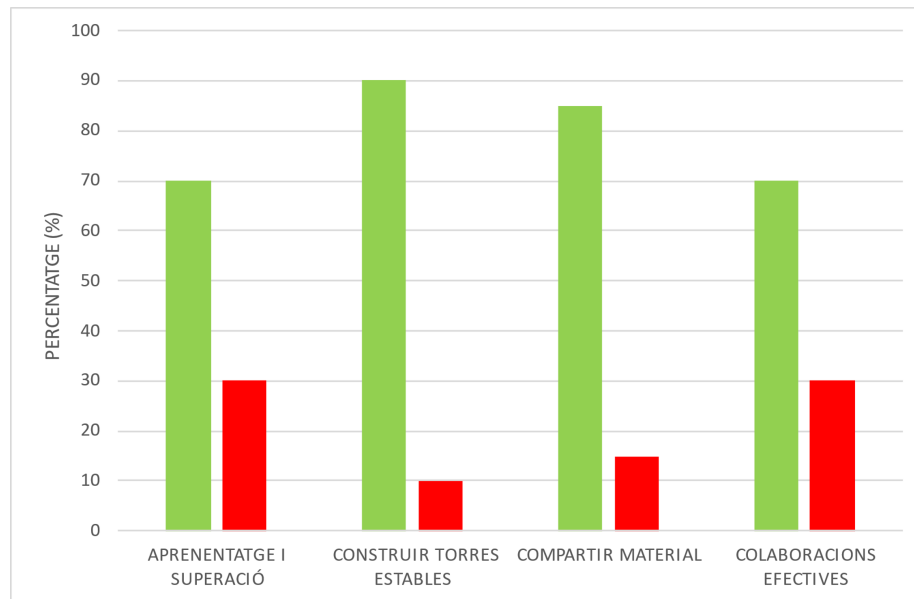
S'observa que el 70% dels infants consideren que han après coses noves i han superat reptes durant aquestes activitats.

Es verifica que el 90% dels grups d'infants han aconseguit construir torres estables i altes durant l'activitat de construcció amb blocs de construcció.

Es constata que els infants han aplicat les estratègies d'aprenentatge cooperatiu, com compartir materials i escoltar les idees dels altres, en un 85% dels casos, sent visible al seu dia a dia en les activitats proposades i les rutines diàries.

En revisar els materials i treballs dels infants, es confirma que el 70% d'ells han realitzat col·laboracions efectives i han demostrat una comprensió adequada de les dinàmiques cooperatives.

Es detecta que un 20% dels infants mostren una millora progressiva en les seues habilitats de treball en equip al llarg del procés d'implementació.

Il·lustració 2: Aspectes de l'aprenentatge cooperatiu 2

Font pròpia

4. Conclusions

A partir de l'anàlisi de les dades recopilades sobre la implementació de l'aprenentatge cooperatiu en una aula de 3 anys, es poden arribar a algunes reflexions i conclusions rellevants:

1. L'aprenentatge cooperatiu és una estratègia pedagògica efectiva en l'educació infantil: Els resultats de l'estudi indiquen que l'aprenentatge cooperatiu ha tingut un impacte positiu en els infants d'aquesta edat. Han millorat les seues habilitats de

treball en equip, han mostrat una participació activa i han aconseguit assolir els objectius de les activitats de manera col·lectiva.

2. L'aprenentatge cooperatiu promou la comunicació i la confiança: L'anàlisi de les dades en els resultats revela que els infants han demostrat habilitats de comunicació adequades i han expressat un sentiment de confiança durant les activitats cooperatives. Això posa de manifest la importància de l'aprenentatge en contextos socials, on els infants poden interactuar i construir coneixement col·lectivament.
3. És necessari donar suport i reforçar les habilitats de treball cooperatiu: Malgrat els resultats positius, s'han identificat infants que presenten dificultats per col·laborar i seguir les instruccions del grup. Això subratlla la importància de proporcionar suport addicional a aquests infants, a través d'orientació i intervenció pedagògica, perquè puguin desenvolupar plenament les seues habilitats de treball en equip.
4. L'aprenentatge cooperatiu fomenta la motivació i l'aprenentatge significatiu: Les preguntes realitzades als infants revelen que la majoria d'ells han gaudit treballant en grup i han experimentat un sentiment de satisfacció quan han pogut ajudar-se els uns als altres. Això indica que l'aprenentatge cooperatiu pot generar un entorn motivador i propiciar l'aprenentatge significatiu, ja que els infants s'impliquen activament en la construcció del seu coneixement.

En resum, l'estudi confirma que l'aprenentatge cooperatiu és una estratègia valuosa i efectiva per promoure el treball en equip, la comunicació, la confiança i la motivació en els infants de 3 anys. És fonamental continuar explorant i implementant aquesta metodologia en l'educació infantil, tenint en compte les necessitats i les característiques dels infants per optimitzar els seus beneficis.

5. Avaluació

Basant-nos en les dades i les conclusions obtingudes, es poden destacar els següents punts d'avaluació:

1. Efectivitat de l'aprenentatge cooperatiu: L'anàlisi de dades ha mostrat que l'aprenentatge cooperatiu ha tingut un impacte positiu en els infants d'aquesta edat, millorant les seues habilitats de treball en equip i la seua participació activa en les activitats. Aquesta avaluació positiva reforça la importància de continuar utilitzant aquesta estratègia pedagògica en l'aula.
2. Desenvolupament de competències socials: L'aprenentatge cooperatiu ha afavorit el desenvolupament de competències socials com la comunicació, la confiança, la col·laboració i la resolució de conflictes entre els infants. Aquesta avaluació positiu demostra que aquesta metodologia és adequada per fomentar les relacions positives i la interacció constructiva entre els alumnes.
3. Identificació de reptes: Durant la implementació de l'aprenentatge cooperatiu, s'han identificat alguns reptes com la necessitat de donar suport addicional als infants que presenten dificultats per col·laborar i seguir les instruccions del grup. Aquesta avaluació ens permet reconèixer àrees d'intervenció i millora per garantir que tots els infants puguin beneficiar-se plenament de l'aprenentatge cooperatiu.
4. Valoració de la motivació i la satisfacció: Les preguntes realitzades als infants han mostrat una valoració positiva de la seua motivació i satisfacció durant les activitats cooperatives. Aquesta avaluació ens permet concloure que l'aprenentatge cooperatiu genera un entorn d'aprenentatge motivador i gratificant per als infants.

En conclusió, l'avaluació de la implementació de l'aprenentatge cooperatiu en una aula de 3 anys en l'educació infantil ens permet afirmar que aquesta estratègia pedagògica és efectiva per promoure el treball en equip, les competències socials i la motivació dels infants. No obstant això, s'han identificat alguns reptes que requereixen atenció i suport addicional, com per exemple, la implementació de nous jocs o activitats els quals fomenten una major participació o generen major interès en l'alumnat. A partir d'aquesta avaluació, és recomanable continuar millorant i adaptant la implementació de l'aprenentatge cooperatiu per optimitzar els seus beneficis en aquesta etapa educativa.

6. Bibliografía

Alfageme González, M. B. (2003). Modelo colaborativo de enseñanza-aprendizaje en situaciones no presenciales: un estudio de caso. Departamento de Didáctica y Organización Escolar, Facultad de Educación, Universidad de Murcia.

Arias-Martínez, B., González-López, F., & García-Jiménez, E. (2021). Investigación-acción y desarrollo profesional docente: Reflexiones y experiencias de una intervención educativa. *Estudios Pedagógicos*, 47(3), 23-38. <https://doi.org/10.4067/S0718-07052021000300023>

Aronson, E., Blaney, N., Stephan, C., Sikes, J., & Snapp, M. (1978). *The jigsaw classroom*. Sage Publications.

Cohen, E. G. (1994). Restructuring the classroom: Conditions for productive small groups. *Review of Educational Research*, 64(1), 1-35.

Dillenbourg, P., Baker, M., Blaye, A., & O'Malley, C. (1996). The evolution of research on collaborative learning. In E. Spada & P. Reiman (Eds.), *Learning in humans and machines: Towards an interdisciplinary learning science* (pp. 189-211). Elsevier.

Gillies, R. M. (2016). Cooperative learning: Review of research and practice. *Australian Journal of Teacher Education*, 41(3), 39-54

Herrero Nivela, M. L. (1997). La importancia de la observación en el proceso educativo. *Revista electrónica Interuniversitaria de formación del profesorado*, 1(0). Recuperado de <http://www.uva.es/aufop/publica/actas/viii/orienta.htm>

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2009). An educational psychology success story: Social interdependence theory and cooperative learning. *Educational Researcher*, 38(5), 365-379.

Johnson, D. W., Johnson, R. T., & Holubec, E. J. (2013). *Circles of learning: Cooperation in the classroom*. Interaction Book Company.

Juan Millera, M., & Oliveras Rovira, A. (2011). *L'aprenentatge cooperatiu, una metodologia inclusiva per millorar l'aprenentatge i la cohesió social*. Grup de Recerca sobre Atenció a la Diversitat (GRAD), Universitat de Vic.

Kagan, S. (1994). *Cooperative learning*. Kagan Cooperative Learning.

Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research, and practice*. Allyn & Bacon.

Slavin, R. E. (1987). Cooperative learning and the cooperative school. *Educational Leadership*, 45(1), 7-13.

Perihan Dinç Artut (2009). Experimental evaluation of the effects of cooperative learning on kindergarten children's mathematics ability., 48(6), 0–380.

Pujolàs, P., & Lago, J. R. (2014). El programa CA/AC (Cooperar per Aprendre/Aprendre a Cooperar) per ensenyar a aprendre en equip. Universidad de Vic

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.